

Motion till riksdagen 2005/06: MJ493

av **Ronny Olander m.fl. (s)**

Nordiskt samarbete kring växtförädling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om behovet av ökat nordiskt samarbete om framtida växtförädling av frukt och bär.

Motivering

Frukt- och bärödling har en lång tradition i vårt land. Den är en viktig del av svensk yrkesmässig trädgårdsodling och i än högre grad av det som odlas i 2,5 miljoner privata trädgårdar. Den svenska odlingen stimulerar den ur folkhälsosynpunkt angelägna konsumtionen av frukt och bär.

Både yrkesodling och fritidsodling är beroende av att ha tillgång till bra frukt- och bärsorter som är anpassade för respektive odling. Det innebär exempelvis i dagsläget sorter lämpade för ekologisk odling och sorter som är konkurrenskraftiga i förhållande till import av frukt och bär med förbättrade kvalitetsegenskaper. Särskilt för fritidsodlingen är det dessutom nödvändigt med sorter som klarar klimatet i landets olika delar ända upp till Norrbotten.

Dagens sorter av äpplen, plommon, vinbär etc. är resultat av mer än hundraåriga års förädlings- och urvalsarbete, både utomlands och i Sverige. Det svenska klimatet – med stora skillnader från söder till norr – medför att odlarna aldrig har kunnat och inte heller i framtiden kan förlita sig på utländska sydligare sorter, utan särskilda insatser har varit nödvändiga och krävs även i fortsättningen för tillgång på bra frukt- och bärsorter för vårt klimat.

I och med tillkomsten av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) på 1960-talet samlades förädling och provodling av frukt och bär till SLU och dess filialer i Alnarp, Balsgård och Öjebyn. Ett stort antal nya värdefulla sorter har sedan dess lanserats av SLU, både av de vanliga frukt- och bärslagen och av nya förbättrade bär för svensk odling. Som exempel på de sistnämnda kan nämnas havtorn, nypon, blåbär och lingon.

Fel! Okänt namn på

Nu behövs nya sorter som är bättre lämpade för ekologisk odling och på längre sikt även anpassade till högre energikostnader och ett varmare klimat i kombination med de speciella ljusförhållanden som på våra breddgrader följer av årstidsväxlingarna. Om vi inom Norden inte lyckas tillgodose det fortsatta behovet av växtförädling för vårt klimat riskerar vi att de stora insatser som idag görs för att bevara våra nordiska genetiska resurser inom frukt och bär aldrig kommer till avsedd användning för växtförädling.

Att få fram nya sorter av frukt, bär och andra fleråriga växter tar lång tid, inte minst gäller det nya sorts fruktträd. Redan för drygt tio år sedan upphörde provodlingen inom SLU. Den tidigare framgångsrika växtförädlingen har i praktiken också upphört och ett definitivt beslut om nedläggning kan vara nära förestående. Det medför på sikt ett allvarligt problem för svensk frukt- och bärodling, som förlorar i konkurrensförmåga och attraktivitet. Liknande problem sägs föreligga även i våra nordiska grannländer, som har snarlika klimatförhållanden.

Det rimliga i den nuvarande situationen är att utöka det nordiska samarbetet kring växtförädling av frukt och bär. Expertis med erfarenhet från nordliga klimatförhållanden finns fortfarande inom Norden och samarbetet skulle med fördel kunna ske genom att olika nordiska länder mellan sig fördelar vilka växtslag man arbetar med och i vilka klimatområden provodlingen sker. Möjligheterna till ett sådant samarbete bör prövas inom ramen för det löpande nordiska samarbetet. Regeringen bör ta initiativ till ett sådant samarbete.

Stockholm den 30 september 2005

Ronny Olander (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Anita Johansson (s)

Anders Karlsson (s)

Michael Hagberg (s)